

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISZY LAJOS.
Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.

Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A városok segélyezése.

Nyitra, április 14.

A városoknak szánt nyolc millió koronából a kormány az 1912. évre négy milliót utalványozott ki s a belügyminiszteri államtitkárnak kijelentése szerint a kormánynak az a szándéka, hogy a még hátralevő négy millió már az 1913. évben adassék ki a városoknak.

Mint minden téren, a hol adminisztrációs intézkedésekről van szó, úgy a városok állami segélyezésénél is a jelenlegi kormány fel forgatta az előző koalíciós kormány rendelkezéseit. Már a harmadik millió kiutalványozásánál is a kormány más kules szerint járt el, mint az első két millió korona kiosztásánál s ennek következtében több város, ezek között Nyitra is rövidséget szenvedett. Városunk, mint ismeretes, az első két millióból 15.000 koronát, a harmadikból már csak 4500 koronát kapott.

Hat város, névszerint Pozsony, Debreczen, Szeged, Kolozsvár, Nagyvárad és Temesvár polgármesterei a harmadik millió kiosztása után Budapesten értekezletet tartottak, melyen felpanaszolták, hogy míg az előző

években a hat város a felosztott két millió koronából egyenkint 60.000 koronát kapott, addig a harmadik millióból már csak 15.000 koronát, a joggal remélt 30.000 korona helyett. A pozsonyi polgármester ezen kívül szövé tette, hogy a harmadik millióból a belügyminiszter 89.000 koronát visszatartott s indítványozta, hogy annak kiutalványozását kérjék.

A tanácskozás után a hat polgármester *Némethy* Károly belügyi államtitkárnál tisztelgett, a ki kijelentette, hogy a 89.000 koronát azért tartotta vissza a miniszter, mert a harmadik millió felosztása már azon szempontok szerint történt, melyek az *új városi törvényben* is irányadók lesznek s így valamelyes összeget vissza kellett tartani, hogy az a törvényhozás rendelkezésére boesáttassék s ezzel a törvényhozásnak lehetővé tétessék, hogy az állami segély felosztásán javításokat tehessen, ha azt netalán szükségesnek találja.

Az államtitkár ez alkalommal arról is nyilatkozott, hogy a negyedik millió felosztásánál is a kormány ugyanazon szempontok szerint szándékozik eljárni, mint a hogyan a harmadik milliónál eljárta s itt rámu-

tatott az *Andrássy-féle* tervezetre, mely az államtitkár szerint azért volt hibás, mert a felosztást az állami funkciók arányában eszközölte, holott egyesegyedül csak a *rászorultságnak* kellett volna a tervezet kidolgozásánál irányadónak lennie. Az első két milliónál nem akartak változtatni *Andrássy* rendelkezésein, de a harmadik és negyedik milliónál már a rászorultság tekintetbe vételével történt a felosztás. Az ezután következő négy millió koronánál *új alapra* helyezkedik a kormány, illetőleg a törvényhozás, amennyiben azt az egész összeget a *városi rendőrségek fejlesztésére* fordítják. Ehez képest a második négy millióból azok a városok fognak legtöbbet kapni, melyeknek rendőrségi kiadásai a legnagyobbak.

A mondottakból két dolog tűnik ki. Az egyik az, hogy a kormány a harmadik és negyedik millió felosztásánál egészen önkényesen járt el; a másik pedig az, hogy a városok a második négy millió felosztására nézve nagy tájékozatlanságban vannak.

Egy alkotmányos államban a legsúlyosabb hiba az, ha a kormány

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Úszó szállók.

A kávékirály alkotása. — Szegény munkások az úszó szállókban. — Leányok és férfiak szórakozása. — Gyakori táncestélyek. — Házasságok a szállókban. — Kik a vendégei az úszó szállóknak?

New-York hatalmas kikötőjében két hatalmas hajó köti le az általános érdeklődést. A hajók nem rendkívüli nagyságukkal, vagy esodás gyorsaságukkal kötik le a közérdeklődést, hiszen méreteik nem nagyobbak, mint a nagy tavakon közlekedő személyszállító hajóké és nem nagyobb a gyorsaságuk sem. És mégis midőn ezeket a hajókat látják azok az utasok, akik a 23-ik utcánál szoktak kiszállni; mosolyogva tekintenek egymásra és hamiskán kérdezik:

— Nem ezek a John Arbuckle hajói, ahol egy kis szerencsével még feleséget is lehet szerezni?

A kacagás, mely ilyenkor fel szokott hangzani, rendesen felolvad abban a esodálkozásban, melyet különösen a munkások érznek akkor, ha John Arbuckle nevét kiejtik. John Arbuckle neve nem azért tiszteletreméltó a munkások bizonyos táborában, mert

ő kávé király és eukormagnás. A munkás osztály sohasem rokonszenvezett az arisztokráciával, még a pénzarisztokráciával sem. John Arbuckle sem tudott volna a nép szívéhez férközni, ha nem támad azon gondolata, hogy két hajót épít, egyet a nők, egyet a férfiak részére és be nem rendezi azokat olyan kényelemmel, hogy valóban gyönyörűség a hajókon tartózkodni. A két hajó valóságban két úszó szálloda, hol férfiak és nők laknak és étkeznek, még pedig az elképzelhető legolesőbb áron. Evvel a tervével szerzett népszerűséget és hírnevet John Arbuckle.

Mert ez az első eset, hogy egy hajót szállodává rendeznek be. Hallott-e már ilyet korábban valaki? Pedig az történt a „Jacob A. Stamler” nevű hajóval, mely hajó hosszú tengeri szolgálat után egy nap csak arra virradt, hogy esinosítják, egyszerűen és kényelmesen rendezik be és azután otthonává válik munkásnőknek és férfiaknak. Míg a Wall Street ismert alakjai azon töprengenek, hogyan lehetne megélni évenként 50 ezer dollárból — az úszó szállodák tulajdonosa hetenkint két dollár 80 centért olyan otthonot biztosít, a melyet rendes körülmények között csak nagy pénzen lehet megvásárolni.

A Jacob A. Stamler a nők számára van berendezve, a másik, a Gitana a férfiak részére. Mindkét szálloda bemenetelénél nagy betűkkel van kiírva „Welcome”. Vagyis a látogatókat szívesen fogadják. Ha valaki felmegy a hajóra, a kép ugyanaz, mint a jobbfejta oceánhajókon. Tisztaság, rend és esimosság.

A bejáratnál jóképű, jovialis férfi ül, Frank D. Sheeley. Az úszó szálloda személyzetében mindenestre nagy szerepet játszik. Ő az igazgató, a steward, a tisztviselő és a kulesörző. Válogathat tetszése szerint a címeiben. A felesége, Mrs. Sheeley, egy kedves arcú, barátságos mosolyu asszony szintén felszolgáló és ő a hajó nénikéje, akit mindenki szeret és a kinek mindenki igyekszik a kedvében járni. Az igaz, hogy ő is elhalmoz mindenkit jószággal és szeretettel.

Hogy valaki vendége lehessen az úszó szállodának, ahoz több kellék szükséges. A leánynál első kellék az, hogy ne keressen többet 8 dollárnál, a férfínál pedig az hogy heti keresete ne rugjon többre 10 dollárnál. Az alapító arra az álláspontra helyezkedett, hogy az a munkás, aki tekintélyesebb összeget keres hetenkint: jobban tud gondoskodni a kényelméről, mint a kis fizetéses munkások. A sze-

milliókat osztogat, a nélkül, hogy a felosztási tervet nézve törvényhozási intézkedést tartana szükségesnek. Hogyan jutnak hozzá az adófizető polgárok, hogy az ő pénzüikkel a kormány a saját kénye szerint rendelkezék? Alkotmányos államban minden egyes adófillérnek a rendeltetését és felhasználásának módját a törvény állapítja meg. Csak nagyon kivételes esetekben, a mikor diszkreciós természetű fizettségekről van szó, adhat a törvényhozás a kormánynak felhatalmazást arra, hogy a rendelkezésére bocsájtott összeget belátása szerint használja fel.

A hol azonban a társadalom olyan szerveinek, mint a minők a városok, állami segélyezése forog szóban, ott egy alkotmányos kormány nem elégedhetik meg azzal, hogy csak éppen hogy beállítja a tételt az állami költségvetésbe, egyébként pedig szabad kezet hagy magának a milliók felosztásának módjára nézve. Hiba az is, hogy a törvényhozás ilyesmit megtűr és nem szorítja a kormányt a megfelelő, habár csak novelláris jellegű törvényjavaslatnak a beterjesztésére.

A koalíciós kormány belügyminiszterének az volt a szándéka, hogy a segélyezésnek gyors eszközése szempontjából az első két milliót rendelet útján osztja fel, de a további segélyösszegek szétosztásánál már az időközben benyújtandó törvénytervezet alapján fog eljárni. A jelenlegi kormány túltette magát ezen az állásponton, eldobta magát az Andrássy-féle kulcsot is, és egy határozatlan, senki által ellen nem őrizhető körülményt, a *rászorultságot* fogadta el a felosztás alapjául.

A mily jogosan felháborította ez az eljárás az ilykép megrövidített

városokat, épp olyan mérvben nyugtalaníthatja őket a kormány terve a második négy millió felosztását illetőleg.

Az rendjén van, hogy ezt a jelentékeny összeget a városi rendőrségek fejlesztésére akarják fordítani. De ha azután azt halljuk, hogy abból a második négy millióból azok a városok fognak legtöbbet kapni, melyek *legnagyobb* rendőrségi kiadásokat kénytelenek fedezni, akkor lehetetlen, hogy ne támadjon bennünk az a gondolat, hogy itt ismét nagyon tágas téren fog mozogni a kormány önkénye. A nagyobb és legnagyobb kiadásokat ugyanis csak viszonylagosan lehet mérlegelni, az illető város viszonyaihoz mérten, az ily mérlegelés pedig mindig az egyéni belátástól függ és éppen azért nem nyújt biztos alapot a segély mérvének megállapítására.

Olyan szervezetek segélyezésénél, mint a minők a községek és a városok az egyetlen biztos alap, az az arány, mely az illető város szükségletei és jövedelmei között fennáll.

Az ország városai most már láthatják, hogy vétenek a saját érdekeik ellen, ha a választásokon egy olyan kormányt támogatnak, mely egy ilyen kiválóan állami feladatba is, mint a minő nálunk a városok segélyezése, beleviszi a kortespolitika szempontjait.

Nyilatkoztak az orvosok.

Ha a közéletnek nagy betege van, mindenki súlyt fektet az orvosok nyilatkozataira, melyekből reményt merítenek, vagy újabb aggodalmakat táplálnak az emberek.

A magyar közéletnek nagy betege, a parlamentről megnyilatkoztak husvétkor a lapok vezércikkeiben a politikusok. Sok szépet, sok okosat mondtak. Ránk főképp gróf Zichy Aladárnak az Alkotmányban megjelent vezércikke tett mély benyomást. Aláírjuk mindazt,

hogy a nők legyenek nagyobb számmal az uszó szállodában, mivel szerinte a nők sokkal nehezebb körülmények között élnek, mint a férfiak. A kávékirály nagy lelkesedéssel jelentette ki a közel multban:

— Szükséges, hogy a nőknek nemesak lakásuk és kosztjuk legyen az uszó szállodában, de találjanak itt szórakozást is. Igazi szórakozást pedig csupán egy férfi nyújthat egy nőnek. Én nem akarom, hogy az uszó szálloda olyan éden legyen, melyből az Adámok ki vanna! Űzve. Az a célom, hogy a két nem között kedélyes és szívélyes viszonyt létesítsék — természetesen a tisztesség legszorosabb határai között. Minek őket szétválasztani? Mit érünk el az által? Unatkozni fognak s tilos utakon jönnek össze. Helytelen és rossz ilyen politikát követni.

Mr. Arbuckle valóságos szerelmes a hajóiban és minden szabad idejét a hajókon tölti. Persze nem úgy, hogy rendelkezik ott és kéretlenül beleszól a fiatalok szórakozásába, hanem ő a néző szerepét tölti be, aki örül annak, hogy mások jól mulatnak és igyekszik a mulatságot elősegíteni. A már nem fiatal férfi különösen akkor boldog, midőn a fiatal lányokat és férfiakat táncolni látja. Szemei felesilognak akkor és mosolyogva

a mit a néppárt vezére a parlamenti rend szükségességéről, a törvényhozás legsürgősebb feladatairól s ezek során a választói jog reformjáról mondott.

Figyelemre méltók gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István nyilatkozatai is. Ők is meggyőzően mutatnak rá azokra a nagy hátrányokra, amelyek az országra háramlanak és azokra az előnyökre, melyektől a nemzet elesik, ha a törvényhozás munkájának megakasztása sürgősen véget nem ér.

A helyzet orvoslására azonban hiába való a legokosabb tanács és a legüdvösebb terv. Ha a beteg nem akarja bevenni az orvosságot, kárba veszett az a fáradság, melylyel akár a leghíresebb orvosok is a diagnózist megállapították és kárba vész az a nagy óvatosság és körültekintés, melylyel a gyógykezelés módját előírták.

A magyar parlamentben a helyzet ezidő szerint orvosolhatatlan. Itt gyógykezelésről beszélni nem lehet, hanem egészen új helyzetre van szükség, melyet csak egy új választással lehet megteremteni.

Hogy azután az új helyzet jobb lesz-e a jelenleginél, az attól függ, lesz-e a kormánynak komoly akarata ahhoz, hogy becsületes és tiszta választásokat csináljon és lesz-e a nemzetnek ereje alkotmányos jogának olyan gyakorlására, mely érdekeinek mindenben megfelel.

Mert minden bajnak a kútfeje most az, hogy a jelenlegi többségnek nincs erkölcsi fölénye, melylyel döntő hatást tudna gyakorolni föl- és lefelé egyaránt. Nem imponál ez a nagy többség sem Bécsnek, sem a nemzetnek, mert nem tiszta és nem törvényes eszközökkel szerezte meg uralmát.

Egy párt, melyről köztudomású, hogy a hatalomnak meg nem engedett támogatása és tömérdék pénz nélkül, melyet bizonyára nem pusztá kedveskedésből kapott születésnap ajándékul, jelenlegi mandátumainak a felét sem tudta volna megszerezni, nem lehet a törvényhozás vezető közege, nem lehet az ország életbevágó érdekeinek hordozója.

Lépjenek a tiszta és szabad választásnak minden garanciájával a nemzet elé, mindjárt kialakulnak azok a keretek, melyek között egy erkölcsileg érintetlen, erős többség veheti kezébe a parlament gyeplőjét és megalkothatja úgy a jogfejlesztő intézményeket, mint a szociális és gazdasági reformokat is. Helyreállíthatja és tartósan biztosíthatja az alkotmányos élet rendjét.

nézi a graciózan táncoló párokat. A kávékirálynak köszvény van a lábában és éveinek száma is túl van a hatvanon, tehát nem vehet részt a táncban. De hogy bensőleg a táncolókkal érez, az nemesak szemének esillogásából látszik, de elárulja ezt azzal is, hogy a lábával állandóan veri a taktusokat a padlón. Bizonyára odaadná milliókat egy részét, ha még egyszer végig táncolhatná az uszószálloda nagy tánctermetét.

Az uszó szálloda vendégeinek nem kell Coney Islandra menniök, vagy pedig a közönséges tánctermetekbe, melyek oly nagy számmal vannak a Manhattán városrészben. Nekik saját maguknak van „Ballroom”-juk. Tulajdonképpen két tánctermetük is van, természetesen mindkettő a nők hajóján. Az egyik táncterem a fogadószoba mellett, ez a nagyobb terem és a másik az a nagy szoba, mely a fogadószoba másik oldalán terül el és a hol rendes körülmények között a nők ruháikat szokták szárítani. De ezt a termet bármely pillanatban táncteremmé lehet átalakítani. Ebben a teremben különösen tél idején szoktak társas összejöveteleket rendezni.

A táncszezon november elején szokott megnyitni és a megnyitástól kezdve minden-

gényebb sorsu munkásosztály helyzetén akar segíteni első sorban a kiténő intézmény. A leány, akit az uszó szállodában felvesznek; hetenkint két dollár nyolevan centet fizet s ezen összeg nem haladhatja meg a három dollár ötven centet. Az összeg a leány jövedelmétől függ. A férfiak kivétel nélkül három dollár ötven centet fizetnek hetenkint. Ezen összegért a következőket kapják: reggelit, ebédet és vaesorát, külön szobát, társas vagy külön fürdőt, használhatják a mosodát és szappant kapnak annyit, a mennyi szükséges. Az uszó szállodában ninesenek sem extra költségek, sem pedig borraivalók.

A férfiak a Gitana hajón alusznak, de étkezni a Stamlerre kell átjárniok. Este 10 óráig a vendég szobában maradhatnak a férfiak, hol a könyvek, folyóiratok és napilapok állanak rendelkezésükre, továbbá különböző játékok s végül egy zongora és egy harmonika. Akik nem akarják idejüket a lányok társaságában tölteni mehetnek a dohányzóba, a hol dohányozni ugyan nem lehet, de felszolgálnak frissítőket, s a mellett kártyázhat, sakkozhat és elmondhat annyi adomát, amennyi csak jól esik. Jelenleg husz férfi van a hajón. Az alapító, Mr. Arbuckle, inkább arra fekteti a súlyt,

Cserkészlet a szabadkőművesek berkeiben.

II.

Budapest, 1912. ápr. 9.

A szabadkőművesség közelebbi terveit illetőleg fölemlitem, hogy a győri *Philantropia* páholy, melynek főmestere tudvalevőleg *Mihákovics* Tivadar közjegyző, most végzi az előmunkálatokat a komáromi, pápai és magyaróvári páholyok alapításához. A *Philantropia* tehát bizik a jövőben. Nem esoda. Hisz Komáromban már ott vannak az ügy pionirjai. Többek közt a szombathelyi „Ébredés” páholy főmestere, a komáromi államépítészeti hivatal jelenlegi főnöke *Janosits* József főmérnök. Reméljük azonban akadnak Komáromban feles számmal olyanok is, akik már tudják mit ér a magyarországi szabadkőművesség. A világért se mondjuk, hogy magyar; mert ennek ugyan nem magyar egy porcikája sem.

Ugyancsak vérmesek a nyiregyházi *Szabolcs* páholy — főmester dr. *Popini* Albert főgymn. tanár — reményei is. Ez 50 ezer kőművesről ábrándozik. A mármaros-szigeti *Tisza* páholy — főmestere dr. *Heller* Zsigmond ügyvéd — már jobban ismeri a rideg valót s bevallja a Délben: nem érti hogyan akar a Szabolcs 50 ezer kőművest, mikor ők Mármaros szigeten legnagyobb lelkesedéssel sem tudnak 31-nél több tagot verbuválni.

Reményét veszítette a soproni *Széchenyi* társaság is, melynek „elaltatására” — szabadkőműves műszó, mely kevesebbet jelent mint a felozlatás, amennyiben az elaltatott páholyt vagy kört még újra fel lehet „ébreszteni” — dr. *Bihari* Mór és *Csukási* Jenő testvérek és a főkancellár küldettek ki.

Nagy a rezignáció a Prometheus páholyban is, ahol *Halom* Dezső dr. testvér „Elvesztett pozícióink” cím alatt tartott értékezést és végül határozati javaslatot terjesztett elő az iránt, hogy állapítsák meg a páholyok, minő pozíciókat vesztek el és miképpen kellene azokat visszahódítani.

Ez ugyan aligha fog újabban sikerülni; legalább mi erősen hisszük, mert ennél a munkánál már ott lesznek a magyarság és a vallásos erkölcs védelmezői is.

* * *

Az újabb terjeszkedést a miskolci új páholy és a nagybeeskereki Világ című szabadkőműves kör megalakulása jelzi. Az előbbi a kassai „Resurrexit” páholy gyermeke, melynek

nap táncolnak a bálteremben. Boldogan mosolygó fiatal leányok és legények keringenek szépen egymás mellett, akiket sorsuk szegénységre kárhoztatott, de akikkel feledtetni a szegénységet egy érdekes gondolkodású férfi, akinek a sors mindent megadott, még mélyen érző lelket is.

De nemcsak táncolni szoktak a Stamler hajón, hanem házasodni is. Ezek a napok igazi ünnepnapok. És pedig nemcsak az uszó szállodák vendégei örülnek és vigadnak az esküvőn, hanem maga a tulajdonos, Mr. *Arbuckle* is. Ő nem hiányzott egyetlen házasságról sem.

A házasságokat nagy pompával és fényvel szokták megülni az uszó szállodában. A ball-room, a padlór és a téli táncterem gyönyörűen fel van díszítve virágokkal és zöld galyakkal s a ballroom emelvényén — a hol rendes körülmények között a zenekar szokott játszani — megy végbe az egyházi szertartás. A házasságkötésnél nem sokat törődnek a formassággal Amerikában s csupán a jobb körök igyekeznek azon, hogy minél nagyobb pompát fejtsenek ki.

Az uszó szállodában ebből a szempontból is más nézet uralkodik. Ott fehér ruhába öl-

főmestere dr. *Maléter* István nem régen kapta érdemei elismerésül az ezüst kalapácsot.

A Symbolikus Nagypáholy, a magyarországi szabadkőművesek központja és vezére körlevelet intézett a páholyokhoz, melyben azon óhajlásának adott kifejezést, hogy az említettek kivül még Pécs, Szekszárd, Székesfehérvár, Veszprém, *Nyitra*, *Trencsén*, *Ipoly*ság, *Selmecbánya*, *Körmöcbánya*, *Igló*, *Lőcse*, *Sátoraljaújhegy*, *Sárospatak*, *Békéscsaba*, *Békésgyula*, *Szentes*, *Ujvidék*, *Nagyenyed* városokban volna kívánatos páholy alakítása.

* * *

Immár meglehetősen köztudomású, hogy a magyarországi szabadkőművesség ez idő szerint majdnem kizárólag politikával foglalkozik, (erre ugyan alapszabályai szerint jog nincsen — amit tisztelettel ajánlunk a belügyminiszter úr figyelmébe) és politikai programja teljesen destruktív. Az általános, egyenlő, tükör választójognak a legradikálisabb formáját támogatják, mint maguk is bevallják azért, hogy letörhessék a mai politika vezető, nemzeti irányú, a történelmi hagyományok nyomán haladó elemeit, (ezt az irányt ők „agrár feudalizmusnak” nevezik), végrehajthassák a szekularizációt és kiküszöbölhessék a vallásoktatást az iskolákból. Ez eddig tisztán romboló szándék. *Jászi* Oszkár szerint azonban nagyon kívánatos lenne, ha megtudnák mondani azt is, mit fognak majd építeni a lerombolandók helyére, (erre magunk is nagyon kíváncsiak volnánk), saját szavai szerint „nagyon kívánatos volna, hogy a merőben destruktív politika mellett egyre nagyobb mértékben igyekeznénk annak az új rendnek a képét és a körvonalait megrajzolni, mely az u. n. agrár feudalizmus bukása után be fog következni Magyarországon.” (Id. a f. évben megszűnt *Progressio* szabadkőműves lap 1911. évi 2-ik számát.) Egy ily program kidolgozásához azonban első sorban az összes aktuális kérdések és fennálló intézményeknek szabadkőművesi szellemben való u. n. „feldolgozása” szükséges. Most ezzel foglalkoznak. A tervet a *Martinovics* páholy főmestere *Jászi* Oszkár, — akit a türelmes magyarság nagyobb dícsőségére a kolozsvári egyetemen az Alkotmányjog magántanáruul habilitáltak nem régen ottani testvérei dr. *Apáthy* Istvánnal élükön — készítette. Terve szerint a munka a páholyok közt következőleg oszlik meg:

1. Szabadságjogok (egyesülési, gyülekezési jog stb.) Prometheus páholy; főmestere *Bakonyi* Miksa.

2. Közigazgatás. *Március* páholy; főmestere *Kaffka* László (az a bizonyos!)

3. Népoktatás. Reform páholy; főmestere dr. *Leitner* Adolf.

4. Közegészségügy. *Minerva* páholy; főmestere dr. *Ráskai* Dezső

5. Nemzetiségi kérdés. *Martinovics* páholy; főmestere *Jászi* Oszkár dr.

6. Földkérdés és mezőgazdaságunk. Demokrácia páholy; főmestere *Feleki* Béla dr.

7. Várospolitikai, Budapest kritikája. *Petőfi* páholy; főmestere *Péter* Jenő mérnök.

8. Adópolitika és önálló vámterület, *Martinovics* páholy.

9. Jogi szociál-politika. *Könyves* Kálmán páholy; főmestere dr. *Pollák* Illés.

10. Közgazdasági szociál-politika. *Comenius* páholy; főmestere *Pfeifer* Ignác műegy. tanár.

11. Klerikálizmus elleni küzdelem. *Könyves* Kálmán páholy.

Kíváncsiak vagyunk az eredményre s ennek érdekében fokozott figyelemmel fogjuk kísérni „a testvérek vakolásait,” hogy jövőre is a maga valóságában mutathassuk azt be olvasóinknak. Hozzá kívánunk ezzel járulni a magyarság ébresztéséhez, amely még mindig nem vesztette el a tudományt arról, hogy mennyi féreg őrli az ezeréves fának „erős gyökerét.”

A szövetkezeti biztosítás.

Azok között a szövetkezeti alkotások között, a melyeket a *Károlyi* Sándor gróf lelkes agitációjára felbuzduló gazdatársadalmi tevékenység hozott létre, egyike a legkiválóbbaknak: a *Gazdák Biztosító Szövetkezete*. Ha ennek a szövetkezetnek az élettörténetét vizsgálhat tárgyává tesszük, azt látjuk, hogy létrejöttének legfőbb indoka szintén az uzsora volt. Amint hogy a fogyasztási szövetkezeteket az áruuzsora, a hitelszövetkezeteket a pénzüzsora hozta létre, éppen úgy köszönhetjük a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* megalkotását annak, hogy a biztosító közönség pénzén meggazdagodott spekuláns biztosító társaságok folyton újabb és újabb manipulációval iparkodtak már is eléggé duzzadó erszényeiket még jobban megtönni.

Csak a 10—12 év előtti időre kell visszatekintnünk, amikor a gazdaközönség valóssággal képtelen volt arra, hogy jégkár ellen biztosítson, mert a kartelba lépett biztosító

nak rájuk virradni. A helyzetükkel mindnyájan meg vannak elégedve az uszó szállodában.

Nagyon csodálódik az, aki azt gondolja hogy ezek a szegény munkásleányok éjszaka szokták kimosni a ruhájukat, hogy reggel felvehessék. A leányoknak oly tökéletesen felszerelt mosoda áll a rendelkezésükre, mely bámulatot érdemel. Porcellán teknők egymás mellett a mosodában s egy csavar segítségével annyi hideg és meleg vizet lehet a teknőkbe eresztetni, a mennyi csak szükséges. Szappan és kétkítő a porcellántechnikák fölött áll egymás mellett.

Vannak a vendégek között olyanok is, kik valamikor jobb napokat láttak s akik azt hangoztatják, hogy pompásan érzik magukat az uszó szállodában.

A *Stamler* ebédlőterme száz személyre van berendezve. Az asztalok rendszerint virágokkal vannak borítva az étkezés alkalmával. A koszt kielégítő, sőt az amerikai szállodai kosztókhoz képest jó. Vasárnap sült esztergály és fagylaltot kap minden vendég.

A hálószobák tágasak és hasonlítanak azon fülkékhez, mint a melyenek az óceánhajókon vannak. Két, vagy négy ágy van egy szobában, az ágyhuzat fehér és tiszta.

tözik a menyasszony, fejére koszorút tesz, melyről hosszú fátyol leng alá s fekete ruhába vágja magát a vőlegény. Nem hiányoznak a nyoszolyóleányok és a vőfélyek sem. A szertartást fehér karingben végzi a pap. Érezhet-e nagyobb boldogságot egy szegény munkásleány, akinek az uszó szállodában van a hajléka, mint ezen esküvő alkalmából? A merre csak tekint, mindenütt mosolygó arcokat lát maga körül. Egy hajléktalan, szegény leány oly ünnepélyes formák között esküszik, mint az előkelő társaság bármelyik tagja.

Az uszó szállodák fedélzete székekkel van tele s azok a leányok és fiatal emberek, a kik nem akarnak részt venni a táncban rendszeren kiülnek a fedélzetre és ott nézik a lágyan hömpölygő habokat és a szelidfényű holdat. Itt szövögetik azt a viszonyt, melynek folytatása a ballroomban van, hol a násznép veszi körül őket.

Az uszó szálloda vendégei közül a férfiak többnyire gépészek, a leányok pedig gyárakban és üzletekben dolgoznak. Néha erős munkát végeznek, de kisebb fizetést kapnak. De a kis fizetés egyáltalán nem bántja őket, tehetségesek, szorgalmasak s avval vigasztalják önmagukat, hogy a jövőben még sokkal jobb napok fog-

társaságok évről-évre emelték a biztosítási díjakat. Ha már most figyelembe vesszük azt, hogy 10—12 évvel ezelőtt mily alacsonyok voltak a terményárak, a mezőgazdálkodás mennyi tenger bajjal küzdött, könnyű megmagyarázni a gazdaközönség óriási elégedetlenségét, mert hiszen a gazdálkodásból származó esekély hasznát csaknem teljesen oda kellett fizetni biztosítási díjba. Ekkor támadt a magyar gazdáknak az a gondolat, hogy teremteni fognak a maguk részére egy oly biztosító intézetet, amely nem akar milliókat összeharcolni, hanem ami fölül marad a biztosítási díjakból az esetleges károk kifizetése után, azt visszatérítik a biztosítottak részére.

A gazdaközönség nem is csalódott számításaiiban, a szövetségi biztosítás eszméje kezdett mindinkább népszerű lenni, úgy, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete ma a 11-ik üztétv befektetével akár forgalmát, akár megbízhatóságát tekintve, egy sorban áll a leg-hatalmasabb biztosító intézetekkel. Pedig a szövetségi biztosítási díjtételei a lehető leg-alacsonyabbak és hozzá évenként vissza is téríti a biztosítási díjak egyrészét. Az idén pl. 54,983 korona díjvisszatérítést ad, ami kereken 5 százaléknak felel meg. A díjbevételek ugyanis meghaladták a félmillió koronát, míg kártérítés címén 82,000 koronánál nagyobb összeget fizetett ki.

Mondanunk sem kell, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete ma már nem csupán jég-kár elleni biztosító intézet, mert mindjárt a kezdet kezdetén felvette működési körébe a tűzkár elleni biztosítást is, majd később az életbiztosítási üzletágat vezette be, sőt egy fiókintézmény a Gondviselés Társulat megalapításával sikerült egészséges versenyt támasztania az országban nagy számban működő temetkezési egyleteknek is, amelyek szintén jól értenek hozzá, hogy kell kegyeltes jel-szavak alatt a filléreket és koronákat kihuzni az emberek zsebéből.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete tehát a szövetségi eszmében rejlő óriási anyagi és erkölcsi erőket a gazdasági tevékenység olyan mezejére vitte be, s kamatoztatja éppen a gazdaközönség érdekében meglehetősen busásan, amely mezőkön eddigelé maga a közönség teljesen ki volt szolgáltatva a spekulációnak. A biztosítás terén ugyanis egészséges verseny talán az első időkben sem volt már meg, mert ha megalakult egy-egy új biztosító intézet, első dolga volt szövetségre lépni a többiekkel.

Rendkívül egészséges természetesen az, hogy a vendégek — ha nyitott ablak mellett alusznak — a tenger vize fölött terjengő hús levegőt szivhatják be. Akik akarnak, a fedélzeten is alhatnak.

Az uszó szállodában tulajdonképpen egy szabály van: a villanylámpákat el kell oltani este tíz órakor. Egyébként tehetnek azt, amit akarnak.

Sziporkák.

Muzeumban,

A vidéki atyafi megtapogatta a kitömött vadállatokat.

Az ör figyelmezteti:

— Ne tessék hozzá nyúlni!

Az atyafi ónézetesen szól:

— Csak nem félek tőle? Hiszen tudom én, azt, hogy már nem él.

Mentegetődzés.

Az automobil felfordít egy részeg embert. A soffőr rászól:

— Magának mindegy, ügyis elesett volna!

De nem ám azért, hogy az egyesülésben rejlő erőt a közönség javára kamatoztassák, hanem éppen megfordítva. Pusztán csak azért, hogy kikerüljék az egymásközötti versenyt. A jég-kartel, a tűzkartel ma is virágzik, de már nem olyan veszedelmes, mert a Gazdák Biztosító Szövetkezete megalkotásával a gazdatársadalom létrehozta azt a hatalmas tényezőt, amely ha nem is törte meg teljesen a kartelban álló biztosító intézetek egyeduralmát, de minden esetre jelentékeny mértékben korlátok közzé szorította azok működését. A szövetségi eszmének tehát egy újabb diadalát jelenti a Gazdák Biztosító Szövetkezete állandó fokozatos fejlődése s ha a magyar nép ezután is ily mértékben veszi pártfogásába ezt a szövetségi eszmét, mint eddig, bizonyára még fényesebb eredményeket várhat tőle.

Ujdonságok.

Azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetése március hó 31-én lejárt, tisztelettel kérjük az előfizetés megújítására, a hátrálékosokat pedig hátrálékaik beküldésére, hogy a lapot késedelem nélkül küldhesük.

**NYITRAMEGYEI SZEMLE
KIADÓHIVATALA.**

Személyi hírek. *Bielik* Imre apostoli tábori ikárius a husvéti ünnepeket a trencséme gyulai Illaván töltötte.

Dr. Rauchbauer József a trencséni főgimn. volt, nagyérdemű s jelenleg a selmecbányai kath. főgimnasium igazgatója s ottani házifőnök a husvéti ünnepek alatt Trencsénben időzött.

Kinevezés. A m. kir. posta és távirat-igazgatóság a galgóci postahivatalnál megüresedett kezelői állásra *Szabó* Gézánt nevezte ki.

Kitüntetés. A király *Környei* Ferenc erdőtanácsosnak, a trencséme gyulai erdőhivatalok főnökének, a főerdőtanácsosi címet és jellegét díjmentesen adományozta.

Eljegyzés. *Klacsó* Antal eljegyezte *Benyák* Vali kisasszonyt Viszocsányból.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Leyrer* László aranyosmaróti és *dr. Lopussny* Ottó nyitrai ügyészeket kölesönösen áthelyezte.

Felmentett plebános. Barna Alfréd assakürthi jegyző még az 1910. évi képviselőválasztásokból kifolyólag bepanaszolta *dr. Janda* József nyitrai pereszélyi esp. plebánost, mivel ez egy magánjellegű politikai összezejvetelen, amely egy gazda zárt udvarán tartatott az oda bejött jegyzőt ezekkel a szavakkal aposztrofálta: Ne engedjétek meg, hogy olyanok is jelen legyenek itt, a kik nem tartoznak a pártunkhoz. A jegyző ezután elment, de nem sokára *csendörökökkel* tért vissza és mindvégig ott maradt az összezejvetelen. A választás után a jegyző bepanaszolta *dr. Jandát*, a kit a nyitrai törvényszék *hatóság elleni ígatus* miatt vád alá helyezte és mult évi nov. 3-án öt napi államfogházra és 50 kor. pénzbüntetésre elítélte. Az ügy felelbezés folytán a pozsonyi kir. táblához került, mely f. hó 10-én ítélte benne és feloldva a törvényszék ítéletét *dr. Jandát* a vád és annak következményei alól *felmentette*. A vádhatóságot képviselő ügyész az ítéletben *megnyugodott*. — A politikai okokból keletkezett, *politikai érdekekből* szított és felfújott ügynek ilyen elintézése minden bizonnyal megnyugtatólag fog hatni azokra, a kik még mindig — és teljes joggal — a független bíróságban látják és nála keresik polgári jogaik és egyéni szabadságaik palládiumát.

Uj jószágigazgató. Báró Stummer Sándor, a Beer Vilmos elhalálása folytán megüresedett jószágigazgatói állásra Hillyayoth Ede ludányi intézőt nevezte ki. A ludányi intézőséggel pedig *Simonek* Károlyt bízta meg.

Önálló működési körrel felruházott bírósági jegyzők. Az igazságügyminiszter *Hódinka* Ernő nyitrai kir. törvényszéki, *dr. Valló* János galgóci, *dr. Rejtő* Jenő érsekújvári, *Pojtek* Alajos privigyei kir. járásbírósági jegyzőket az 1912. évi VII. t. c. alapján önálló működési körrel ruházta fel.

Uj állomásfőnök Érsekújvárott.

A m. kir. államvasutak igazgatósága *Reitter* Lajos párkányánai állomásfőnököt Érsekújvárra helyezte át hason minőségben.

Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága április hó 16-án, kedden tartja rendes havi ülését.

Bankett a távozó ügyész tiszteletére. *Csernyánszky* Aladár dr. pozsonyi kir. főügyész helyettes tiszteletére barátai szombat este 8 órakor a nyitrai Hungária-szállóban társasvacsorát rendeztek.

Irodalmi konferenciák. *R. Kovács* Laura, a felolvasás, szavalás és előadás országshírű művésznője, néhány nap óta városunkban tartózkodik s közelebb úgy a nagy közönség, mint a tanulóifjúság számára irodalmi konferenciákat fog rendezni. A művésznő szerepléséről lapunk jövő számában bővebb értesítést közlünk.

Kérelem Nyitra város katolikus közönségéhez! A novemberben lefolyt és felejthetetlen szent missió ajtatossága emléket az irgalmas nővérek templomában ez ideig egy nagyon szerény fakerezst jelzi csupán! Több oldalról megnyilvánult óhajra, ez év elején felszólítottam a templomot látogató közönséget: állítsunk emléket a missiónak ott, ahol a lelki megújulás folyamata bennünk megindult, és — hiszem — azóta folytatódik is...

Betegeskedésem hosszabb ideig távol tartott a templomtól és a szöszéktől, s az akkor felvetett eszme — kellő terjesztés és buzdítás hiányában — pihent! Most, felveszem az elejtett fonalat újból, ott, ahol elhagytam... Éz úton hívom fel a katolikus közönséget és kérem: állítsuk fel a missió méltó emléket, hogy gyakran juttassa eszünkbe, amit akkor kértünk, nyertünk és fogadtunk!

Milyenek tervezzük az emléket?! A templom bejárata melletti — eddig használaton kívül levő — kápolnában befogjuk állítani a kereszt alatt kesergő fájdalmas szűz anya művészi kivitelű szobrát! (Pieta.)

Jusson eszünkbe a fohász, mely a missió alatt és azután is oly sokszor lebbent el ajkainkról:

„Lelki, testi bajainkban; betegség és szenvedésben; szegénység és inségben; üldözés és elhagyatottságban; gond és szomorúságban: Mária segíts!”

Adományokat a jelzett célra az irgalmas nővérek, vagy alulírott plébános fogad el.

Nyitra, 1912. április hó 10.

Szmidá Kálmán
esperes plébános.

Eddig a következő adományok folytak be: Aranyossy József 20 korona, Biringer Mária és Palkó Ernő 10—10 korona, özv. Spányár Antalné, Mészáros Mária, Markovics J. esp. plébános, Veszely Alajosné 5—5 korona, Borbély Veron 420 korona, Bokross Jánosné, N. N., Szalay Frigyesné, N. N. 3—3 korona, Petrovics Istvánné, Konrad Ferenc, Romhányi Jánosné, dr. Kopp Tibor, Miksik N.-né, Illyés N.-né, N. N., N. N. 2—2 korona, Bielőzky Margit, Fratries Ilona, Haichler Flóra, N. N., N. N., dr. Bossányi K., Lateeska A., N. N. 1—1 korona, összesen 100,20 korona.

Vihar és árviz. A nagyhét folyamán dúlt vihar főleg Trencsénmegyében éreztette hatását. Eltekintve attól, hogy némely helyen mint pl. Trencsén közelében a táviró sodronyokat szaggatta széjjel, nagyobb rombolást Illaván végzett, a hol a fegyház húsz méter magas kéményét döntötte le a sétány fáira. Szerencsére a néptelen parkban néhány évtizedes fa elpusztulásán kívül egyéb kár nem esett. — Nagyobb veszedelmet hozott azonban a több napi esőzéstől megáradt Vág folyó. Rég nem látott áradás volt egész Trencsénmegyében s nagy károkat okozott a veteményekben. Illava közelében egy pajtát sodort el az ár, Trencsénben a katonai gyakorlótereket, a sporttereket és óriási kiterjedésű szántókat árasztott el mintegy 1 és fél méter magasságban. Vágbékás és Vághidas közelében átszakította a partvédőgátat s elárasztotta Vágbékás bel- és külterületét. Trencsénből esendőséget küldtek a veszélyeztetett helyekre. Husvét vasárnapján táviratozták meg a nagy áradást, mire a trencséni megyeházán összeült a permanens vészbizottság *Baross* alispán vezetésével alatt s az egész napon keresztül inspekciót végzett. Több községből az árviz emelkedése esetére katonai

segítségét kértek, de az este beállott rohamos apadás következtében ennek igénybe vételére nem került sor. — Trenesénben az áradás következtében a husvétvasárnap délutánjára kitűzött szezon-nyitó labdarúgó mérkőzés a treneséni Tornaegylet s Spárta budapesti football klub között elmaradt, e helyett az esti társasvácsora keretén belül 4 boxoló bajnok az épen sportnak legkevésbé beillő boxolás mesteriségét mutatta be a közönségnek, az Erzsébet egyik külön termében a Klebel Adolf 71. gyalogezredbeli, Benke Béla 15. honvédegyalozredbeli ezredes vezetésével megjelent érdeklődő katonatisztek jelenlétében. A hegyeket hüvelykujjnyi vastag hó borítja.

Halálozások. Grün Bernát, dr. Gönczi Pálnak, a „Treneséni Lapok” fel. szerkesztőjének édesatyja s közjegyzői irodatisztje a hó 9-én hosszas szenvedés után Trenesénben meghalt. Szlovics Celsus testvér a nyitrai szent Ferencz zárda tagja folyó évi április 5-én életének 63-ik, szerzetességének 43-ik évében, a haldoklók szentségének buzgó felvétele után végelgyengülésben az Urban elhunyt.

Boócz Károly treneséni kath. főgimn. IV. o. t. Trenesénben elhunyt. Az elhunytban, a kit osztálytársai gyászlobogó alatt kísérték ki utolsó útjára. Boócz A. nagyugrói kántortanító fiát gyászolja.

Villamosvilágítás Nyitrán. A nyitrai légszuszgyár tulajdonosa, a budapesti központi gáz és villamossági részvénytársaság nevében, annak két budapesti igazgatója a hó 11-én polgármesterünknek tisztelettel, a célból, hogy bejelentse, miszerint a társaság hajlandó Nyitrán egy villamtelepet létesíteni. Ha ezen villamtelep létesül, ebből a közönségre igen nagy előny járul, amennyiben a villamosság nem csak erőátvitelre, hanem villamosvilágításra is rendelkezésre fog állni. Az itt járt urak a polgármesternek kijelentették, hogy mihielyt a számítások befejezést nyernek, a városnak előnyököt nyújtandó ajánlatukat be fogják terjeszteni.

Ötezer szabadkőmives névsora.

Huszár Károly orsz. képviselőnek fenti cím alatt megjelent könyvéből már lapunk mult számában közöltünk néhány nevet, melyekre hamarjában rábukkantunk. Betűrendben haladva Nyitra és a szomszéd vármegyék ismeretebb nevű emberei, úgyszintén az országgyűlési képviselők közül a következőket találjuk a névsorban: Akay Vince földbirtokos Zsolna, Antal Gábor ev. ref. szuperintendens Pápa, Arpássy Imre földbirtokos Nyitra, Antal Géza képviselő Budapest, Aigner Sándor építész Budapest, Bangya Gusztáv megyei főjegyző Trenesén, Brancsik Sándor főorvos Trenesén, Barta Odón, Benedek János, Beniczky Árpád, Barabás Béla orsz. képviselő Budapest, Bosnyák Zoltán miniszter tanácsos Budapest, Clair Vilmos a F. M. K. E. főtűkára Nyitra, dr. Dingha Béla ügyvéd Budapest.

Megjegyezzük, hogy Huszár Károly a kilépett páholytagokat is felvette a listámba és pedig azért, mert — mint ő maga könyvének az előszavában mondja — a kilépésre nézve nincsenek hiteles adatai.

Ezzel kapcsolatosan felemlítjük, hogy Tomaszek János nyitrai építész, a kinek neve szintén előfordul a listámban s ennek alapján mi is hoztuk, előtűnk kijelentette, hogy technikus korában tagja volt a Comenius páholyoknak, később azonban kilépett, s ezidőszent a páholyokkal semmiféle összeköttetést sem tart fenn. Kötelességünknek tartottuk Tomaszek János úrnak ezen nyilatkozatát, az ő kifejezett kérésére közzé tenni.

A F. M. K. E. legnagyobb alapítványa. Megemlítettük már, hogy néhai Repesik János ny. kir. tanfelügyelő, volt 1848-49-iki honvéd tüzér hadnagy, Szepesvármegye szülöttje, egész vagyonát, 176,000 koronát a F. M. K. E.-re hagyta, azzal a rendeltetéssel, hogy az alapítvány kamatait az egyesület a nyitra-bars-hont-nógrádi magyar-tót nyelvi határ községekben szervezendő magyar-tót nyelvi tanfolyamok költségeire fordítsa. A nagy örökséget, a mely értékpapirokból és takarékbetétekből állott, Tillos Béla dr. besztercebányai ügyvéd utánjárása után, a ki azt a hazafias szolgálatot egészen önzetlenül tette meg a F. M. K. E.-nek, a napokban kapta meg az egyesület. Az elnökség most szervezi az alapító levélben megjelölt vármegyékben a magyar nyelvi tanfolyamokat, természetesen olyan határközségekben, a melyek földrajzi fekvé-

süknél fogva alkalmasak arra, hogy magyarosítási központokul szolgáljanak s a hol a pap és tanító föltétlenül megbízható magyar emberek. A magyar nyelvi tanfolyamok az alapító kívánságához képest voltaképpen magyar társalgási órák lesznek, a melyeken a tanító — az iskolai órákon kívül — magyar nyelven való beszélgetésben fogja gyakorolni az elemi iskolák IV—VI. osztályú ifjúságát. A tanítók ezért a külön foglalkozásukért az alapítvány kamataiból az első három évben 200—200 kor. jutalomdíjat fognak kapni a F. M. K. E.-től, a mely jutalomdíj a negyedik, ötödik és hatodik évben, az elért eredményhez képest, évi 220—260 koronára, a hatodik, nyolcadik és kilencedik években pedig évi 280—320 koronára emelkedik, a kilencéves tanfolyam végzetével pedig a tanítók még külön 200—200 korona jutalomdíjat kapnak s az egyesület az érdemesebb tanítókat, a kik a község fiatalosságát teljesen magyarosították, valamelyes kitüntetések fogja ajánlani a kultuszminiszternek. Érdekes itt följegyezni, hogy ezen az alapítványon kívül, a mellyel néhai Repesik János legnagyobb alapítója lett a F. M. K. E.-nek, az egyesületnek a következő nagyobb alapítványai vannak: néhai Sembery Imre 42,000 koronával, néhai gróf Karátsonyi Guidó 20,000 koronával, néhai Laky Adolf 20,000 koronával és néhai Remenyik Zsigmond 10,000 koronával.

Az Élet április 14. száma a következő dús tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: Szfinx. (—p—s)—Látogatás. (Költmény.) Bodnár István. — Ifjúkori emlékeimből. Rákosi Jenő. — A néném menyasszony. Andor József. — Művésznők kiállítás. Margitay Ernő. — Roppant nagy szerelem. (Regény.) Kani-zsay Ferenc. — Puccini-Debussy-Strauss. Kern Aurél. — Világélet és irodalom. Izsóf Alajos. — A szokás hatalma. Jerome K. Jerome. — Panu. (Regény.) Aho-Kara. — Pályaváratás. — Egy új poéta panasza a régi-régi holdhoz. (Költmény.) Kosztolányi Dezső. — Könyvek. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

Áttérés a róm. kath. hitre. F. hó 8-án lelket gyönyörködtető ünnep folyt le Vágbori községben az Úr házában. A báró Springer uradalomban 6 óra óta mint gulyás szolgálatban levő 35 éves izraelita legényember Pataki Adolf áttért a róm. kath. hitre és megkeresztelkedvén, a keresztelésben József nevet vett föl. Nem történt az fényes ragyogó keretben, de annál kedvesebb és meghatóbb volt az egyszerű népléleknek a szertartás alatt tapasztalt spontán megnyilatkozása. Az áttért mint árva már gyermekkorában megtanulta a katolikus keresztény imádságokat s azokat mindennap mondogatta, végre belépett az egyház kebelébe. — A főemelő szertartás alatt mélyen megindító volt Jankola József plebánosnak a megkeresztelkedetthez intézett szép beszéde, valamint azon jelenet, midőn az áttért alázatos hódolattal leborult az oltár előtt. A templom szorongásig megtelt hívőkkel, mi azonban mindenkor így van Vágbori községben, de különösen a f. évi január hóban megtartott s fényesen sikerült Missió óta. Vasár-és ünnepnapokon már az első harangszó után örömprevese siet ifja-öregre a templomba, ami az ilyen községben, hol a lakosok legnagyobb része innen-onnan jövő béres családokból áll, örömdetes feltűnő jelenség.

Színészet Zsolnán. Zsolnáról jelentik lapunknak: Szabó Ferencnek, a nyitra-besztercebányai színikerület igazgatójának társulata április hó 27-én kezdte meg Zsolnán négy hétre terjedő színi évadját.

Öngyilkosságok. Társadalmi állapotaink súlyos betegségére vallanak a tömegesen előforduló öngyilkosságok. Trenesénben a Frigyes főherceg laktanyában a hó 10-én reggel szívenlőtte magát a 71. gyalogezred 5. századának egyik közlegénye eddig ismeretlen okból. A szerencsétlen becsületes s szorgalmas katonának ismerték fölebbvalói, s a gyilkos fegyvert kezébe venni csak egy a husvét szünetében beállhatott ismeretlen esemény készíthette. F. hó 12-én temették katonai pompával. Ugyanek szomorú módon végzett magával husvét szabadsága alatt egy zsolnai illetőségű honvéd közlegény. Miként értesülünk eddig ki nem derített okból Zsolnán fölakasztotta magát.

Patyovszky A. treneséni cserépesegéd husvét hétfőjén a treneséni Felsőáncan levő szülői lakásán állítólag egy szegfű miatt szerelmi bánatában a hasába szúrt egy késsel.

Sebével a treneséni vmegyei kórházba szállították. Alighanem fölépül.

Tragédia a járásbiróságnál. A nagytapolesányi kir. járásbiróságon esütörtökön f. hó 11-én Lavó Fülöp és Vancsó Imre szülőzei lakosok birtokpórt tárgyalta Kramarik Odón járásbíró. Az ítélet Lavó Fülöp felperesnek adott igazat, Vancsót pedig 90 kor.-ban elmarasztalták. A tárgyaló bíró az előző napon helyszíni vizsgálatot tartott, mely után Vancsó Imre kijelentette, hogy ha elveszti a pórt, halál lesz a vége. Fenyegetését be is váltotta. Először a bírót vontá felelősségre, aki fellebezést ajánlott neki. Vancsó azonban e helyett bosszúvágyában a járásbirósági épületben megleszte nyertes ellenfelét, aki különben sógora, és mialatt ez a lépesőn lefelé haladt, kétszer utána lőtt 9 mm.-es revolveréből. Az egyik golyó a meglőtt ember gerince mellett, hátába fúródott, a másik balkarját érte. Erre önmaga ellen fordította a fegyvert, és szájába lőtt. A két embert ezután beszállították a nagytapolesányi közkórházba. Lavó sérülése súlyos, de nem életveszélyes, míg Vancsó a halállal vívódik.

Ledöntött pajta. A 4 napig dühöngő szélvihar Csáporon a plébániái nagy pajtát összedöntötte. Szerenese, hogy a baj éjjel történt s így emberéletben nem esett kár, de több gazdasági gép összetört. A pajta 35 évig volt az Adriánál tűz ellen biztosítva.

Öngyilkossági kísérlet. A nyitrai rendőrséget a mult napokban telefonon értesítették, hogy a vágóhid melletti gazdasági hidról egy 16—17 évesnek látszó eselédleány a vízbe ölte magát. Az ügyeletes rendőr tizedes az egészségügyi rendőrrel nyomban kivonult a helyszínre, a leány hullájának kihalászása céljából. Nagy volt a csodálkozásuk, midőn az öngyilkos jelöltet nagy néptömeg közepette elázott ruhában az Erzsébet-parkban találták. A leánynak ugyanis, amint a hideg vízbe ért, megjött a jobbik esze és kilábolt a sekély vízből a partra.

Tüzeset. Mult héten szerdán tűz ütött ki Schwarz Lajos nagytapolesányi lakos kocsiszinjében. A tűz segély hiányában a szomszédos istállóra is átesapott, mely szintén leégett. A kár biztosítás útján megtérül.

A vörös rém. Nyitraivánkán föllépett a vörheny. Az iskolát május elejéig bezárták. Haláleset eddig nem fordult elő.

Gyilkos cigánylegény. Béalapataka község lakosait nagyon felháborította Sándor Nándor cigánylegény brutális tette, aki nagyszombat reggelén egy béalapataki hajadont kegyetlen módon meg akart gyilkolni, az éles kés azonban a leány mellcsontján megakadt, de így is életveszélyes sebet ejtett a mellén és a gyomor tájékán. A nevezett cigánylegény ugyanezen Béalapatakon 1910. évi november 7-én Szlugeny György nevezetű gazdát szúrt agyon, aki rövid időn belül meg is halt és ezen büntetésért 1 és fél évi fogságra volt elítélve. Kiszabott büntetése ápr. hó 16-án lett volna kitöltve, azonban dec. 15-e körül föltételes szabadságra bocsátották, de már akkor is többeket agyonszúrással fenyegetett, mely fenyegetését nagyszombat reggelén beis váltotta. A leányt a nyitrai közkórházba szállították a cigánylegény pedig e közben önmagán is ejtett két késszúrást, de úgy látszik nem veszélyes az állapota. A esendőség a gyilkos cigánylegényt átadta a hatóságnak.

Hirdetmény.

A „Szenicei ipari szesz-főzde és szeszfinomító részvénytársaság” f. évi április hó 28-án délutáni 2 órakor Szenice nagyközség tanácstermében ::

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

A tanácskozás tárgya az alapszabályok némely rendelkezésének módosítása. — Szenice, 1912. febr. 1—1. ápr. II. — Az igazgatóság.

Vadász és vadorzók harca. Matisz Pál zseréi püspöki uradalmi vadász mult vasárnap a templomba menet lövöldözést hallott a közeli erdőben. A lövések eredetét ki-nyomozandó, visszafordult fegyveréért és neki indult a hegynek. A „Piliske” hegy alatt két lövés dördült el közvetlen egymásutánban, melyek minden kétséget kizárólag feléje voltak intézve, a mennyiben a golyók közvetlen közelében csapódtak le. A lövések intézői zseréi vadorzók voltak, kik felhasználva az alkalmat, míg a vadász az Isten házában tartózkodik, lesbe álltak az erdőben. A vadorzók, midőn látták, hogy a vadász elleni merénylet nem sikerült — mert Matisz Pál a lövések eldör-dülése után egy fa mögé húzódott — a ghy-mesi erdőbe tértek. A vadász a vadorzók kö-zül négyet felismert, a mint egy tisztásra értek, Zsebi Tivadar, Piros Adám, Szórád Lukács és Beda Vendel régi hirhedt orvvadászokat. Ma-tisz, miután felismerte a merénylőket, nem üldözte őket, hanem elment a csendőrsre és elmondta az esetet. A jeles kompánia most hívósón vezekel büneiért.

Szobatóz. Kedden este fél 7 órakor Neumann Bernát Gyürky-utcai fűszerkereskedő raktárában tűz támadt. Szerencsére a házbellek idejekorán észrevették a veszedelmet, és még mielőtt elharapódzott volna, elfojtották a tüzet.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsek-ujvárott. A Nyitrai Gazdasági Egye-sület által a folyó évben rendezendő XXX. nemzetközi lóvásár Érsekujvárott (Budapest és Bécestől gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) eddigi szokás szerint május hó első vasárnap délutánján és az utána következő hétfőn vagyis május hó 5-én és május hó 6-án fog megtar-tatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legje-lentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt felkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az ér-sekujvári lóvásárt felkeresni. A mult évben is 1000 drb. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekujvári polgár-mesteri hivatalnál rendelkezhetők meg. — Nagyon helyes az egyesület vezetőségének az az intéz-kedése, hogy a vásárt délután nyitja meg. Így lényegesen esőkken a vasárnap esendjét zavaró vásári zaj és az emberek az istenitisztelettől el nem vonatnak.

Pályázat. Nagyrépy nyitrai megyei közszolgálat, új róm. kath. két tanteremű és nőstanió lakkal egybekötött iskola építendő. A vállalatra pályázni és ajánlatot benyújtani kívánó építőmester urak az alulirt címhez forduljanak, hol a kész terv és költségvetés megtekinthető. A benyújtott és elfogadott vállalat a vállalkozóra azonnal, az iskolaszékre nézve az egyházhatalom jóváhagyásával válik kötelezővé. — Az ajánlatok benyújtási határideje f. é. ápril 25-e.

R. k. iskolaszéki elnökség.

71. 2-2.

Közgazdaság.

Első Magyar Általános Biztosító Társaság. A társaság igazgatósága által a választmányi ülés elé terjesztett 1911-ik évi mérleg az összes üzletágakra vonatkozólag 5,267.882 korona 88 fillér tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgatóság és felügyelőbizottság egyértelmű indítványa alapján elhatározott, hogy a folyó évi március 16-ikára egybehívott közgyűlésnek minden egész részvény után 800 korona osztalék kifizetése fog javaslatba hozatni. Az 1911. január 10-iki rendkívüli közgyűlés által kimondott alaptőkefelemelés im-már teljességében keresztülvitvén, ennek eredményei már az idei mérlegben mutatko-znak, úgy hogy abban a nyolc millió korona összegű alaptőkén és az ugyanilyen összegre kiegészített nyereségtartalékon kívül, a tűz-biztosítási díjtartalék, az egész évi tiszta tűz-biztosítási díjbevétel 100 százaléknak megfe-lelő 11,984.764 K 64 f. összeggel, a külön tar-talék 11,549.086 K 76 f.-rel, a jégbiztosítási külön tartalék pedig 2,000.000 koronával sze-repel. Eredménydús működést fejtett ki a tár-saság az életbiztosítási üzletágban is, úgy hogy a túlnyomó részben belföldön elért új szerze-mények összege meghaladja a 102 millió ko-ronát. Az életbiztosítási üzletállomány, a ha-lálózások és lejárt tőkék címén kifizetett ösz-szegek, valamint a törlesztések levonása után

510,241.495 K 10 f.-rel 549,275.412 K 62 f.-re emelkedett. Ezen biztosított összeg fedezésére a társaság 151,183.576 K 36 f. összeget képviselő díjtartalékkal rendelkezik az előző évi 139,467.022 K 16 f.-rel szemben. A társaság tartalékai, melyek 1910-ben 168,220.543 K 77 f. összeget képviseltek, 1911. december hó 31-ikén 192,407.659 K 74 f.-re emelkedtek s a következőképpen vannak elhelyezve: takarékpénztároknál és bankoknál kamatozólag 22 millió 456.454 K 81 f.; záloglevelekben 128 millió 188.509 K 10 f.; magyar járadék és államilag biztosított vasuti kötvényekben 14 millió 320.170 K 63 f.; olasz járadék és egyéb értékpapirokban 7,625.792 K 48 f.; tárcában lévő váltókban 1,068,628 K 72 f.; jelzálogköl-ésönökben 515.000 K; életbiztosítási kötvé-nyekre adott kölcsönökben 15.621 K 04 f.; a társaság házai 2,611.600 K; összesen 192 mil-lió 407.659 K 74 f.

5216,912. p. szám

A m. kir. államvasutak által a nyitrai vasuti állomás kibővítése céljaira felhasznál-landó területek kisajátítása iránt, ugys mint Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága át-teszi.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a m. kir. állam-vasutak nyitrai állomásának kibővítésének cél-jaira Nyitra r. t. város határában szükséges és a kisajátítási tervben és összeírásban kitű-nített területekre nézve a Nm. m. kir. keres-kelemleni miniszter 4339/912. sz. a kelt rende-letével a kisajátítási jogot megengedvén, a kir. törvényszék, arra való tekintettel, hogy a m. kir. államvasutak és érdekelt tulajdonosok kö-zött az egyezség nem sikerült, a kártalanítási eljárást az 1881. évi XLI. t.-c. 46. §. értelmé-ben folyamatba teszi, s ennek alapján az ér-dekelt felek között az egyezség megkísérlése, ennek esetleg nem sikerülte esetén a becslés fogantatásához szükséges szakértők bejelen-tése céljából tárgyalásra határidőül **1912. évi április 29-ik napjának d. e. 9 óráját** a kir. törvényszékhez Havas Lajos kir. tszéki bíró hivatalos helyiségébe (törvényszék föld-szint 26. sz.) kitézi s arra a m. kir. állam-vasutak balparti üzletvezetőséget, nemkülön-ben a telekkönyvi érdekelteket: névszerint: Adler Márk és neje Löwber Amália, Bariczki Johanna ügyis mint kiskorú gyermekeinek t. t. gyámja, Cseri Jánosné szül. Veszely Bor-bála, Cseri Karolin, özv. Csernyák Istvánné szül. Elisák Antónia, Csernyák Antal, Tóth Lajosné szül. Csernyák Irén, Csernyák Ilona, Csernyák Rezső, Gábel Gizella, Czuczor Mi-hály és neje Zsambokreczky Ilona, özv. Dem-jén Lajosné szül. Merkader Mária, Rencz László-né szül. Merkader Gabriella, Engel Bernát és neje Stür Netti, Gosztanyi Gyula, Harmat Endréné szül. Gabula Magdolna, Hrucsár Fe-renc és neje Liska Anna, Leszner Miksa, özv. Manyinay Jenőné szül. Hornyánszky Erzsébet, Mérey Lajos, Mérey Ottó, Latkóczy Imréné Mérey Adél, Rédeky Istvánné szül. Mérey Mária, Boróczy Lászlóné szül. Mérey Gizella, Nyitra város közönsége képviseletében Tóth Lajos polgármester, Nyitra vármegye törvény-hatósága képviseletében dr. Gyürky Géza al-ispán, nyitrai róm. kath. püspökség, nyitrai székes-káptalan, Palásty Anna, Moes Istvánné Palásty Júlia, Palásty Vilmos és neje Turóczy Emma, Palkó Fróné, Palkó Irma, Pongrácz Kálmán és neje Pongrácz Kálmánné, Reidner Ferenc és neje Bernát Mina, Rencz László, Ronchetti Gáspár, Ronchetti István, Ronchetti József, Ronchetti Oszkár, Seeber Vince, Sev-esik Imre és neje Pápai Jolán, özv. Sinkovits Károlyné mint kiskorú gyermekeinek t. t. gyámja, Stefkovits Ferenc és neje Fazekas Irma, Streihammer Sándor, Streihammer An-tal, és kiskorú Streihammer Júlia, és Pistike gyámja, özv. Stiaszny Jánosné szül. Vojtek Rozália, Tivadar Lászlóné Stiaszny Irén, Bo-husek Ferencné szül. Stiaszny Valéria, özv. Stiaszny Antalné szül. Nevlaha Anna, Szabó József, özv. Szaitl Arnoldné szül. Brezányi Amália, Tichánszky Ferenc és neje Bus Ka-rolin, Tolnai János kiskorú Cserven Mária, Rezső, Anna, Gizella gyámja, Toman Mátyásné szül. Gábris Agnes, Weisz Dávid és neje Klein Karolin nyitrai lakosok, és az ismeretlen tar-tózkodású érdekelt felek részére ezennel kine-vezett Szécsi Ferenc nyitrai ügyvéd, mint ügy-

gondnok, valamint az érdekelt kiskorúak ne-vében Nyitra város árvaszéke oly hozzáadással értesítettnek, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Egyidejűleg a hirdetmény kibocsájtatik, s meghagyatik a kisajátítást kérő félnek, hogy a hirdetményt a hivatalos közlönybe tegye közzé és a hírlappéldányt, valamint a kisajá-títás alá kerülő ingatlanokra vonatkozó betét kivonatokat hivatalos alakban ide mutassa be.

Végül meghagyatik a kisajátítást kérő félnek, hogy az esetleg elrendelendő bírói tanu költségeinek fedezésére 1000 koronát a tárgya-lás napjáig helyezzen elnöki letétbe.

A hirdetmény egy példánya a Nyitra-megyei Szemle kiadóhivatalának 3-szori köz-zététel végett, a hirdető táblára kifüggesztetni, egy példánya pedig kihirdetés végett Nyitra-város tanácsának megküldetni rendeltetik az-zal, hogy a közzététel megtörténtét ide jelentse be. A Nyitrai Szemle kiadóhivatala pedig azzal, hogy a hírlap példányokat a nyugta kapcsán ide terjessze be.

A kártalanítási eljárás fogantatásával a kir. törvényszék Havas Lajos kir. törvényszéki bírót bizza meg.

Nyitrán, 1912. évi március hó 26-án, a kir. törvényszék, mint polgári bíróság.

Tombor,
törvzs. jegyző.

Névery,
kir. törvzs. elnök h.

498/1912. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbírósnak 1912. évi Ö. 88/3. számú végzése következtében né-hai **dr. Csippék Sándor** hagyatéka, mely áll arany, ezüst, bútor és egyéb ingókból és mely ingók 2003 koronára lettek becsülve nyil-vános árverésen eladatnak.

Ezen árverés megtartására határidőül **Nyitrán Felső város Roskoványi-utca 3. sz. alatt 1912. évi április hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája** kitűzetik és ah-hoz a venni szándékozók ezennel oly megje-zéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingósá-gok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nyitrán, 1912. évi április hó 12-ik napján.

Vályi Lajos

kir. bírósági végrehajtó.

75 1-1

PÉTERFALVAI PÁPIRGYÁR
OCEAN GGB.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB PÁPIRKERESKÉDÉSSEN

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

KIADÁSOK.

I. Tűzbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek	13.979,15-92
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	6.018,12-20
Függőben maradt károk tartaléka	7.961,795 72
Szerzési költségek és viszontbiztosított rész utáni bevétel levon.	599,843 75
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	1.037,270 50
Postabérek	374,677 80
Adóközvetítő közhasznú célokra	14,826 50
A felezési díjak és díjviszatérítések tartáléka	25,000 —
Behajthatatlan követelések leírása	1.801,152 00
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	4,606 12
Összesen	11.984,764 64
II. Szállítványbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek	186,989-76
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	1.025,3-79
Függőben maradt károk tartaléka	36,485 97
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	81,204 30
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	16,479 4-
Összesen	100,000 —
III. Jégbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek	1.934,281-16
levonva viszontbiztosított károk és költségek	994,731-27
Függőben maradt károk tartaléka	939,549 80
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	9,308 28
Bélyegilletékek	302,952 55
Behajthatatlan követelések leírása	57,933 05
A folyó évben lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.	3,500 24
A következő évek készpénz-díjtartaléka	60,417 60
Összesen	1.909,591 44
IV. Betörésbiztosítás.	
Kifizetett károk és költségek	53,188-48
levonva viszontbiztosított károk és költségek	24,625-72
Függőben maradt károk tartaléka	28,559 76
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	9,038 30
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	71,427 03
Összesen	420,000 —
1911. évi nyereség	529,025 09

korona	fill.
7.961,795	72
599,843	75
1.037,270	50
374,677	80
14,826	50
25,000	—
1.801,152	00
4,606	12
11.984,764	64
186,989	76
1.025,3	79
36,485	97
81,204	30
16,479	4-
100,000	—
1.934,281	16
994,731	27
939,549	80
9,308	28
302,952	55
57,933	05
3,500	24
60,417	60
1.909,591	44
53,188	48
24,625	72
28,559	76
9,038	30
71,427	03
420,000	—
529,025	09
3.530,010	21
29.909,733	88

I. Tűzbiztosítás.	
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	22.877,688 40
Függőben maradt károk tartaléka	11.984,764 64
Összesen	34,862,452 04
II. Szállítványbiztosítás.	
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100,000 —
Függőben maradt károk tartaléka	100,000 —
Összesen	100,000 —
III. Jégbiztosítás.	
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	4.367,001 62
Függőben maradt károk tartaléka	939,549 80
Összesen	5,306,551 42
IV. Betörésbiztosítás.	
Az 1910. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	48,918 43
Függőben maradt károk tartaléka	28,559 76
Összesen	77,478 19
V. Egyéb bevételek.	
Szólvány-, takarékpénztári kamatok, valamint árfolyamnyereség eladott értékpapírok után	2.108,694 14
Társasági házak tiszta jövedelme	136,857 26
Összesen	2.245,551 40
1911. évi nyereség	29.909,733 88

VAGYON.

korona	fill.
Értékpapírok és pénztárazatoknál elhelyezett tőkék:	
Külföldi kintadás szerint	40.753,715 64
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei:	
2.300,000 kor. Kibirtokok országos földhitelezeténél 5% os záloglevél	2.200,000 —
45 db Pesti hazai első takarékpénztári részvény	780,750 —
Átmeneti kamatok	54,333 33
Összesen	3.035,083 33
„Ormódi Ormody Amélie alapítványa” értékei:	
50,000 kor. Kibirtokok országos földhitelezeténél 5% os zálog.	49,335 —
Átmeneti kamatok	370 50
Összesen	49,714 50
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapja” értékei, letelepítve a m. k. r. állampénztárban:	
Átmeneti kamatok	69,857 57
Lezárt munkák	479,754 22
Társasági házak	1,908,628 72
Összesen	2,611,600 —
Különféle adók:	
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknek	2,604,461 58
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél	1,350,180 07
Állományos részvények	73,755 97
Központi pénzkészlet	274,516 46
Összesen	5,213,268 06

Mérlegszámla 1911. december 31-én.

korona	fill.
Részvényalapítók: teljesen befizetett 3000 egész részvény á 2000 korona és teljesen befizetett 2000 fél részvény á 1000 korona	8.000,000 —
Nyereménytartalék	8.000,000 —
Külön tartalék	10.813,114 89
Jégbiztosítási külön tartalék	2.000,000 —
Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül:	
a) Tűzbiztosítási díjtartalék	11.984,764 64
b) szállítványbiztosítási díjtartalék	100,000 —
c) jégbiztosítási díjtartalék	535,908 78
d) betörésbiztosítási díjtartalék	420,000 —
Összesen	13.040,674 37
Függő károk tartaléka:	
a) Tűzbiztosítási függő károk tartaléka	599,843 75
b) szállítványbiztosítási függő károk tartaléka	81,204 30
c) jégbiztosítási függő károk tartaléka	9,308 38
d) betörésbiztosítási függő károk tartaléka	9,038 30
Összesen	699,394 73
Különféle hitelezők:	
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	143,501 94
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja	3.042,645 87
Különféle alapok:	
a) Első magyar általános biztosító társaság „Félszázas alap”	500,000 —
b) Első magyar általános biztosító társaság „Lévy-alap”	200,000 —
c) Első magyar általános biztosító társaság „Ezeréves alapítvány”	100,000 —
d) Ormody Vilmos-alap	100,000 —
e) Ormódi Ormody Amélie alapítványa	50,568 50
f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segély-alapja”	69,857 57
Összesen	1.020,426 07
Értékpapírok és pénztárazatoknál elhelyezett tőkék	2.078,474 98
1911. évi nyereség	3.530,010 21
Összesen	52.371,268 06

TEHER.

II. Életbiztosítási üzlet.

Negyvenkilencedik évi zárszámla 1911. január 1-től december 31-ig.

KIADÁSOK.

Visszaváltott kötvényekért	
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	2.080,079 —
Lejárt kihazasítási tőkékért	4.969,060 81
Kihazasít. biztosításoknál haláleset követk. díjviszatérítés	4.366,371 69
Függőben levő károk és díjviszatérítések tartaléka	88,853 95
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka	736,388 34
Egyfajta kötvényekért	400,399 70
Bélyegilletékek	1.126,788 04
irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.	360,708 14
Tisztul fizetések	452,803 47
Adóért	1.480,280 65
Orvosi díjakért	354,676 06
Szerzési és díjbehajtási költségek	49,255 43
Behajthatatlan tartozások leírása	227,705 42
Kisorsolt biztosítások tartaléka	1.866,007 55
Díjtartalék az év végén	48,240 78
Összesen	6,000 —
1911. évi nyereség	151,183,576 36
	1.737,872 67
	170,598,370 02

korona	fill.
2.080,079	—
4.969,060	81
4.366,371	69
88,853	95
736,388	34
400,399	70
1.126,788	04
360,708	14
452,803	47
1.480,280	65
354,676	06
49,255	43
227,705	42
1.866,007	55
48,240	78
6,000	—
151,183,576	36
1.737,872	67
170,598,370	02

korona	fill.
A múlt évből áthozott díjtartalék	189,467,022 16
Befolyt díjak: az évben kiállított kötvények után	2.809,402 35
az előbbi években kiállított kötvények után	22,660,971 54
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	118,627 96
illetékek	508,906 28
Levonva: törölt kötvények és díjnyugták	26,147,998 13
viszontbiztosítási díjak	1.540,594 K 64 f.
Összesen	2.545,776 22
Kamatjövödelem	23,602,231 91
Múlt évi függőben volt károk és díjviszatérítések tartaléka	646,303 44
Múlt évi függőben volt kihazasítási tőkék tartaléka	918,186 55
Összesen	170,598,370 02

VAGYON.

korona	fill.
Értékpapírok és pénztárazatoknál elhelyezett tőkék	
külön kintadás szerint	1.31.837,211 38
Töleléti csoportok értékpapírjai:	
132,700 kor. n. é. magyar kir. 4% os koronajáradék 90 kor. 50 fill.	120,000 50
Átmeneti kamatok	1.109,187 32
Záloglevelek	515,000 —
Kötvény-közfőnök	15,621,504 —
Viszontbizt. kötvény-közfőnök	106 97
A központ tartozása folyószámlán	2,078,474 98
Vezeté- és főgnyökségek és mások tartozásai	5,025,331 41
Összesen	156,306,09 56

Mérlegszámla 91. december 31-én.

korona	fill.
Díjtartalék	156,125,954 kor. 69 fill.
levonva a viszontbiztosítási díjtartalékok	4,942,378 kor. 33 fill.
Biztosítási alap	151,183,576 36
Kihazasítási tőkék nyereséménye	1,089,137 50
Függőben levő károk és díjviszatérítések tartaléka	809,245 18
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka	720,388 34
Töleléti csoportok számlája	400,399 70
Előre fizetett díjak	130,570 69
Fel nem vett nyeresemények 1910. évről	35,383 20
Kisorsolt biztosítások tartaléka	136 16
Viszontbiztosítottak követelése	6,000 —
Viszontbiztosító intézetek és mások követelése	262,199 76
Összesen	1.737,872 67
1911. évi nyereség	156,306,09 56

Értékpapírok és pénztárazatoknál elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint	K 40.753,715 64
Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint	K 131.837,211 38
Összesen	K 172.590,927 02
a) Értékpapírok:	
Záloglevelek	K 128.188,509 10
Közfőnök kötvények	K 2.113,735 —
Járadékok és államlag biztosított vasúti kötvények	K 15.374,388 11
Különféle egyéb értékpapírok	K 4.457,840 —
Összesen	K 150.134,472 21
b) Pénztárazatoknál elhelyezett tőkék	
	K 21.456,454 81
Összesen	K 172.590,927 02

Budapest, 1911. december hó 31-én.

Steiner Jenő, életbiztosítási könyvvizsgáló.
 Az igazgatóság: Balaban Adolf, Hajos József, báró Harkányi Erigyes, László Zsigmond, Frank Henrik, a központi könyvvizsgáló főnöke.
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben a az ápszámlákban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találjuk.
 Budapest, 1911. március hó 1-én.
 A felügyelő bizottság: Berzeviczy Albert, Burchard-Béla-váry Konrad, Németh Titusz, báró Radvánszky Geza, báró Uechtritz Zsigmond

?

Tessék megpróbálni!!és meggyőződik
arról, hogy az**EGLASINE
SZOBAPADLÓLAKK**„vaslovag“ védjeggyel a legjobb
padlólakkfesték.Minden színben kapható.
I kilós doboz ára K 1.80**Linoleum padlólakk**

I kilós doboz ára K 1.50

Spiritus-padlólakk

I literes üveg ára K 1.80

Kapható: (60 3-3)

**Széchenyi Sándor
kereskedőnél Nyitrán.**

Több kiállítási eredméllyel kitüntetve!

JUHARI KÁROLY
TEMPLOMFESTŐ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ
NYITRA, ERZSÉBET-ÚT IIAjánlja magát a Főt. Clérus b.
figyelmébe mindennemű templom
diszítési és felszerelési munká-
latokra. Ugyanott a legfinomabb
kivitelű fából faragott és öntvény
szobrok kaphatók.

1911. évben végzett munkák:

Alistál, templom festése és új szó-
szék
Veszprém, szt. Ferenc-r. templom
teljes ujitása
Privigyé, plelánia templom festése
Vágmedence templom új festése
Nagyudvar " " "
Frivaldnás " " "
Nyitra, szt. Vince-zárdai templom
teljes ujitása
Kistapolcsány, temp. teljes ujitása.
További szives pártfogásért
alázattal esedez:
Juhari Károly.

17. 11-12.

A legjutányosabb árak!

TELEFON
SZÁM 66.Felhívom a n. é. közönség szives figyelmét vas-, festék-, olaj-árú, faszén-, gázcső-
és mindennemű építési anyagok nagyban és kis mennyiségben való eladására.
Chamott-tégla és chamott-liszt, gyárak és szeszfordék számára jutányos árakon.**„Asbest-tetőpala“ egyedüli árusítója Nyitrán.**Repavillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú,
vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolator lemez, szárító fali asfalt, stukatornád, angol
kocsi-lakk, Wehrauch-féle padlólakk, faszén, olaj, por- és kocsifestékek különféle színekben, cilin-
der- és gépolaj, vaselin, patkocsir, carbolinium és egyéb hazicikket nagymennyiségben raktáron tartok.Vidéki rendelések gyorsan
s pontosan eszközöltetnek!

52. 6-13.

Linkenberg József vaskereskedése
és építőanyag nagy raktára Nyitra.TELEFON
SZÁM 66.**A főtisztelendő
papság szives
figyelmébe!****Áldozási emlékképek,
bérmálási szentképek,
bérmacédulák és
anyakönyvek
kaphatók:
Huszár István könyv-
kereskedőnél, Nyitra.****Mintákat
kivánatra
szívesen küld.****JANKELA JÓZSEF**
:: épület- és ::
díszmű-bádogosKészít és raktáron tart
konyhaberendezéseket,
zománczott kék edé-
nyeket, fürdőkádakat,
angol szobaclosetteket,
szabadalmazott John-
féle kéménytoldókat és
mosógépeket, stb. stb.
Elvállal házbefedéseket
házi villanycsengők fel-
szerelését, villámhárí-
tót, vízvezetékek fel-
szerelését és javítását,
fekvő- és lógócsatorná-
kat stb. stb. pontosan
és mérsékelt áron. ::::**Nyitra, Hid-u. 14.**

(41. 9-52)

ELADÓ!**1800 mtr.
hasáb-fa!!**A püspökségi uradalom fábiánvölgyi er-
dejében (Csápor mellett) mintegy 1800
méter kemény hasáb tűzifa eladó; a fa
ára az erdőben átvéve és ott fizetve méte-
renként 7 korona és 3% kezelési költség.

72. 2-3.

**Püspökségi uradalom
igazgatósága Mocsonok.**TELEFON
SZÁM 66.

2/912. biz. szám.

Hirdetmény.

Bélaudvarnok, Rákosvölgy, Alsóvesztény, Felsővesztény és Nyitra-szucsány községek telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. törvényekben előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító **1912. évi május hó 2-ik** napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölgék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírással az 1886. XXIX. t. e. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-e. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassenak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait az úton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Almássy Simon **Dr. Halaktovics**
betétszerkesztő. (741-3) kir. betétszerk. bír.

Magyar kir. orsz. központi minta pince aszú, szamorodni, csemege és asztali borok; továbbá kitűnő minőségű palack borok nálam kaphatók.

Tokaji aszú	K. 5.-
Tokaji „	„ 4.-
Tokaji „	„ 3.20
Tokaji szamorodni (édes)	„ 3.40
Tokaji „ (nem édes)	„ 2.-
Neszmélyi bor fehér	K. 1.30
Ermelléki „	„ 1.30
Muskotályi „	„ 2.-
Leányka „	„ 2.-
Szekszárdi vörös	„ 1.50
Villányi „	„ 1.50

Zobori palack-borok:

1 liter zobori asztali	K. —.90
1 „ zobor gyöngye	„ 1.20
1 „ zobori rizling	„ 1.30
1 „ burgundi vörös	„ 1.40

Üres literes palackot 10 fill. visszaveszek.

Pécs Ede
kereskedő és szőlőbirtokos
Nyitrán.

88. 50-52.

HOFFMANN KÁROLY MŰKERTÉSZ, NYITRAZOBOR

Gosztonyl (azelőtt Szulyovszky) féle villa.

Elvállal mindenféle kerti munkát, díszkertek tervezését és átalakítását; mindenféle dísznövényeket mint pálmákat, műzsákat stb. magas törzsű fajrozsákat nagy mennyiségben és a legszebb választékban, valamint mindenféle konyhazöldséget, u. m. korai retket, spenótát és champiónok jutányos áron szállít.

50. 5-6

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 15-52.

velencei és üveg mozaikot a leggyorsabbtól a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács nr. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljaujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Köhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökmadási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Tornyai, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Szines mintarajzokat díjmentesen küldök. :: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költséggemen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicsérő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS

DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ

0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 26-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig

szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, borkereskedő.